

radikal

ČASOPIS ŠTUDENTOV FCHPT STU

Njúsy

Lepšia pamäť
Nocebo efekt
a ďalšie

eŠport
na STU

Spoved'
študentov

Ako reagovali na
zatvorenie fakulty?

Reportáž zo sveta:
Ako zvláda pandémiu svet?

Editoriál

radikál

Posledné týždne každému priniesli do života čosi nové, nečakané, možno predtým nevídané. Životy stoviek ľudí sa otočili nevyspytateľným spôsobom. A ani Radikál neostal bez povšimnutia.

Súčasná situácia nás núti zamýšľať sa nad vlastnými životmi, ako aj tými cudzími. Samých seba sa pýtame, čo bude ďalej, ako veľmi sa naše osudy zmenia. Snažíme sa vniesť nádej do všedných karanténnych dní. Sledujeme, ako celý svet podlieha zmenám a čo to znamená. Zaznamenávame spomienky našich študentov na svoje prvé dojmy. Píšeme o príbehoch ľudí, ktorí sa snažili dostať domov v tejto neľahkej situácii. Kladieme si otázku, prečo sme doteraz odkladali naše tajné sny a túžby? Čím viac dní uplynie, tým máme neoblomnejší pocit, že by sme mali začať práve tu a teraz. Objavujeme tajomné kúty literatúry a prevedieme vás nie úplne všedným športom.

A nakoniec, vám chceme zaželať, nech trávite tieto dni v zdraví a každý deň si nájdete minimálne jeden dôvod na úsmev.

Luc

Grafické spracovanie Martin Jakubec
Kresby na obálkach Simona Podhradská
Šéfredaktorka Lucia Mencáková
Redaktori Stanislava Lukáčová
Ivana Tóthová
Patricia Drozdová
Zuzana Bránická
Stanislav Kučera
Simona Podhradská
Alžbeta Leľková
Martina Holotňáková

Administratíva CHEM – Spolok
študentov FCHPT STU
Radlinského 9, 812 37
Bratislava, SR

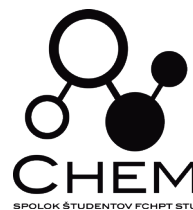
FB CHEM – Spolok
Študentov FCHPT STU

Instagram CHEM – Spolok
študentov FCHPT STU

Email radikál@chemfchpt.sk

Print ForPress NITRIANSKE
TLAČIARNE s.r.o.

Uzávierka čísla 04 17. apríl 2020

Radikál vychádza vďaka podpore vedenia Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave a príspevkov Spolku študentov FCHPT STU – CHEM. Používanie fotografií, obrázkov, článkov a ich častí pre osobné ako i komerčné účely je možné iba so súhlasom šéfredaktora alebo ich autora. Za obsah uverejnených príspevkov zodpovedá redakcia.

Do (ne)skorého videnia

Luc

Cez sto tisíc ľudí opustilo svoje rodiny v posledných dňoch. Kolko rozpísaných príbehov. Kolko nenaplnených túžob a snov. Kolko ľudského šťastia, radosti, vášne a lásky nemalo šancu dopovedať svoj koniec. Kolko prostých slaných kvapiek už nikdy neuzrie tento svet. Kolko životov nedostalo druhú šancu.

Aké je to zvláštne. Ako zrazu celý svet mlčí a nevie, čo bude ďalej. Kam sa vytratili tie piatkové prísľuby o videní sa v pondelok? Kedy sa z pondelňajšej spoločnej kávy stalo ktoviekedy alebo dokonca otázka, či ešte vôbec niekedy? Pred pár týždňami sme žili vo svete, ktorý bol uponáhľaný. Vo svete, ktorý sme si nevedeli predstaviť inak. A teraz? Keď si spomenieme na náš bláznivý harmonogram, nechce sa nám veriť, že sme to kedysi boli my. Nevieme si spomenúť na časy, kedy sme sa ponáhľali na vlak, autobus, električku len preto, aby sme niečo nezmeškali. Ani by nám nenapadlo, že sa v nás zráči strach pri neúspešnom hľadaní základných potravín či dezinfekčných prostriedkov, ktoré sme brali ako samozrejmú. Netušili sme, že prianie, ísť normálne do školy alebo do práce, nás bude prenasledovať s takou intenzitou a periodicitou. Aký je to neopísateľný pocit, keď čo i len na malý moment vidíme čosi iné, než obkukané štyri steny.

Nielen mnoho vecí, ale aj ľudí sme považovali za samozrejmú. Nepomysleli sme na to, že by sme mohli byť od seba odlúčení. Neočakávali sme ten bezútešný pocit samoty, opustenia, skľučujúcej nekončiacej paniky. Nevážili sme si tie časy, kedy sme kedykoľvek mohli niekoho objat' a mať ho len tak pri sebe. Spoliehali sme

sa na to, že máme dostatočne veľa času na premyslenie si, ako niekomu povieme, že nám na ňom záleží. Mysleli sme si, že po víkende budeme odvážnejší. No, prešli ďalšie týždne a naše odvážne slová ostali uväznené v útrobach hrdla.

A teraz? Boli sme zahnaní do izieb, aby sme sa nad sebou zamysleli a vznikla aspoň malinká šanca, že si uvedomíme, čo alebo kto je v našich životoch naozaj dôležitý. Zistíme, že na celom svete existujú skrytí hrdinovia, o ktorých sme donedávna nevedeli – napríklad, deväťdesiatročná Belgičanka, ktorá sa stala obeťou vírusu a napriek tomu odmietla pľúcny ventilátor s tým, že jej život bol krásny a majú ho nechať na záchranu životov mladých ľudí. Oceníme každú minútu cez video hovor, ktorý sa stane našou jedinou možnosťou, nezabudnúť na tváre svojich milovaných. Budeme vďační za veci, ktoré sme ani len netušili, že máme.

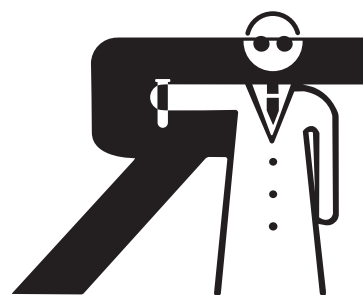
Možno nemôžeme vykonávať svoje bežné aktivity. Nemôžeme tráviť čas s ľuďmi, s ktorými chceme. Možno ich ani nemôžeme pozvať do kina. Nemôžeme s nimi stráviť bezsennú noc na streche s hľadením na nekonečnú oblohu. Možno im nemôžeme spríjemniť deň kvetinou či dať vytúžený bozk. Možnože sa cítime bezmocní a stratení, ale nie je to tak. Stále tomu druhému môžeme popriať krásny deň.

A potom, keď toto odlúčenie pominie, nebudeme už váhať. Budeme odvážni a nebudeme sa spoliehať na videnie sa v pondelok.

Vplyv znečisteného prostredia na vlasy

Vlasovú pokožku môžeme prirovnať k hube, ktorá do seba vstrebáva všetko, čo je vo vzduchu. Dochádza k vstrebávaniu mikročastíc z prachu, ťažkých kovov a výfukových plynov. Tie postupom času poškadzujú vlasové korienky a prispievajú k vypadávaniu vlasov. Potvrdila to štúdia Výskumného vedeckého centra v Južnej Kórei, jednej z krajín s mimoriadne veľkým znečistením ovzdušia. Výskum ukázal, že pri vystavení buniek vlasovej pokožky znečisťujúcim časticiam klesá produkcia proteínov, nevyhnutných pre rast vlasov, ako je beta-catenín. Daždivé dni prispievajú k prenikaniu znečisťujúcich látok. „Substancie, ktoré sa usadzujú na vlasovej pokožke, spúšťajú mechanizmy zápalu a oxidačného stresu s príznakmi ako je podráždenie, pootenie a tiež bolesť,“ uviedla Marcella Ribuffová z dermatologického inštitútu v Ríme. Človeku v priemere denne vypadne desať až päťdesiat vlasov, čo je prirodzené. Keď ich za deň vypadne viac ako sto, možno hovoriť o chorobe. Okrem genetiky má na vypadávanie vlasov vplyv stres, slnenie, drastické a nevyvážené odtučňovacie kúry a niektoré lieky, napríklad antidepresíva. A ako chrániť vlasy proti účinkom smogu? „Je dôležité udržiavať vlasovú pokožku čistú. Umývať si často vlasy neutrálnym šampónom a podľa odporúčania lekára užívať antioxidanty,“ odporúča Marcella Ribuffová.

Zlepšenie pamäti počas spánku

Tím výskumníkov z Univerzity v Tel Avive a z Weizmannovho inštitútu vyvinuli inovatívnu metódu, ktorá počas spánku dokáže ovplyvniť proces tvorby a formovania myšlienok v jednej z dvoch hemisfér mozgu. Nová technika by mohla pomôcť obnoviť rovnováhu v mozgu pre ľudí, ktorí trpia post-traumatickou stresovou poruchou, respektíve utrpeli úraz mozgu. „Vieme, že počas spánku dochádza ku konsolidácii pamäti. V rámci tohto procesu sa nedávno získané spomienky, uložené v krátkodobej pamäti v hipokampe, postupne prenášajú do dlhodobej pamäti umiestnenej v mozgovej kôre,“ vysvetlil profesor Yuval Nir z neurovedeckej fakulty Univerzity v Tel Avive. Vedci vychádzali z hypotézy, že ak je vôňa, vyvolávajúca pamäť, aplikovaná len do jednej nosovej dierky, určená a spracovaná bude len jednou polovicou mozgu. S jednostranným aplikovaním vône do jednej dierky vedci u účastníkov experimentu dokázali reaktivovať a posilniť špecifické spomienky, uložené na konkrétnej strane mozgu. Zistilo sa, že pamäť ľudí bola podstatne lepšia pri slovách, ktoré im boli predložené na tej strane, pri ktorej im bola do nosovej dierky aplikovaná vôňa. Vo výsledku tak výskumníci konštatovali, že proces konsolidácie pamäti môže byť zosilnený externými vplyvmi, ako sú vône.

Opíčia ryba prispieva k záchrane planéty

Podľa amerických vedcov z Kalifornskej univerzity v Irvine môže nezvyčajná ryba pomôcť v budúcnosti nasýtiť svet. Odborníci nedávno študovali genóm ryby *Cebidichthys violaceus* a zistili, že ponúka ľuďom nové možnosti, ako získať potrebné bielkoviny, pretože zmena klímy ohrozuje tradičné zdroje. Vedci sekvenovali a zostavili jej genóm spolu s tzv. tráviacim transkriptom a odhalili molekulárne zmeny súvisiace s tráviacimi enzýmami. Ryba má kyslý žalúdok, tenké aj hrubé črevo. Má tiež zažívací systém podobný ľudskému. Ryby, žijúce v oceánskych vodách na západnom pobreží Spojených štátov, môžu narásť až na viac ako 90 centimetrov a vážiť 2,7 kilogramu. Môžu tiež žiť na zemi až 37 hodín, pretože sú schopné dýchať nad vodou aj pod vodou. Napriek svojmu vzhľadu sa stali pochúťkou v ponukách moderných kalifornských reštaurácií. Tieto ryby sa živia iba

špecifickými riasami – sú totiž vegetariánske. „Jej tráviaci systém je výborný nielen v rozklade škrobu, čo sme očakávali. Prispôbil sa aj tak, aby bol veľmi účinný pri rozklade lipidov, aj keď lipidy tvoria len päť percent zloženia rias,“ poznamenal docent ekológie a evolučnej biológie, Donovan German. Vzhľadom na zmeny klímy, kvôli ktorým je chov hospodárskych zvierat menej udržateľný, je tento rybí objav zárukou tvorby nových zdrojov bielkovín pre ľudskú spotrebu. Konkrétne by to mohlo byť významné pre akvakultúru.

Nocebo efekt

Placebo efekt poznáme ako efekt, pri ktorom pacienti cítia účinky lieku, o ktorom veria, že ho užívajú, i keď v skutočnosti nevedomky užívajú napríklad tabletky z cukru. Ale keď je mozog schopný v tele prebudiť pozitívne účinky len na základe viery v liečivú silu medikamentu, dáva zmysel, že by mohol spôsobiť aj opak – a vyvolať negatívne účinky, ak sa na ne zameria. Tento fenomén je oveľa menej preskúmaný, ako placebo efekt, ale vžilo sa preň označenie „nocebo

efekt“. Štúdiu, ktorú v odbornom časopise *Journal of Medical Ethics* zverejnil Jeremy Howick, filozof a lekárskeho bádateľ Oxfordskej univerzity, varuje, že lekári, podrobne informujúci pacientov o negatívnych vedľajších účinkoch liekov, môžu tento placebo efekt nevedomky spúšťať. „Nocebo efekt je negatívny placebo efekt,“ povedal Howick *Yahoo News*. „Ide vlastne o očakávanie zlých vecí.“ Avšak, podľa neho má tento efekt vplyv na oveľa viac ľudí, teda nielen na tých, ktorí idú k lekárovi. „Dochádza k tomu, keď ľudia začnú brať nové lieky – a najčastejšie za to najskôr môže ‚doktor Google,‘ dodal s odvolaním na ľudí, ktorí svoje symptómy konzultujú s internetom. Z toho dôvodu by podľa neho mali lekári prehodnotiť spôsob, akým informujú o možných vedľajších účinkoch, a na pomoc si vziať metódu známu ako pozitívny rámec. „Môžete povedať pacientovi: ‚Desať ľudí, čo berie tento liek, má negatívne vedľajšie účinky‘, alebo môžete povedať: ‚90 percent ľudí nemá žiadne negatívne vedľajšie účinky‘. V oboch prípadoch je oznamovaná informácia rovnaká, ale ten prvý spôsob vedie k častejšie hláseným vedľajším účinkom,“ dodal Howick.

Všetchný večer v

V niekoľkých posledných týždňoch sa naše životy zmenili na nepoznanie. Dnes sa často pýtam mojich najbližších, s ktorými trávim dni: Ako sa to vlastne stalo? Ako sme sa sem dostali? Ako je to vôbec možné?

S kutočnosť – aká je dnes a aká môže byť o pár dní – až veľmi pripomína filmy, ktoré mi kedysi prinášali zlé sny. V čase, kedy píšem tieto riadky, netuším, ako bude vyzerat svet zajtra... a „o týždeň“ je strašne ďaleko... Všetko sa mení zo dňa na deň, a napriek tomu sú všetky dni neznesiteľne jednotvárne – plné ťažko stráviteľných výziev, o ktorých sme netušili, že im niekedy v živote budeme musieť čeliť...

V tie posledné dni „pred tým“, keď sme sa po ceste z práce zastavili na kávu s dobrou kamarátkou, by sme nikomu neverili, keby nám prorokoval, ako bude vyzerat svet o pár dní. Dni a noci plynuli samozrejme a bez povšimnutia, plné vreých objatí, vlhkých bozkov, teplých dlaní a nedocenennej voľnosti. Na tie dni teraz spomíname ako na čas, kedy sme mohli ísť, kam sa nám zachcelo, kúpiť si všetko, po čom sme zatúžili – hneď, ako sme zatúžili, stretnúť sa s najbližšími, cestovať a spoznávať svet: dnes v Paríži, pozajtra v Londýne a o týždeň v Nórsku – „kam sa mi v skutočnosti ani nechce ísť, lebo je tam príliš zima, ale letenku som zohnal lacno“.

Svet je dnes v smrtiacom objatí vírusu. Oficiálne autority apelujú na individuálnu zodpovednosť, ohľaduplnosť a disciplínu. Štáty postupne prijímajú čoraz prísnejšie opatrenia, v mnohých krajinách na svete vyhlásili núdzový stav. Celý svet sa nachádza v mraku kolektívneho uvedomenia si potreby spolupráce, vzájomnej pomoci a prijímania často veľmi ťažkých rozhodnutí. Niečo také súčasná generácia dosiaľ nezažila a tí najstarší boli svedkami niečoho podobného iba počas vojny. Z druhej strany, oproti hrozbe nebezpečného vírusu, nad nami visí váha dlhodobých dôsledkov všetkých nevyhnutných bezpečnostných opatrení na naše životy – na naše zamestnanie, na naše bývanie, hypotéky a iné záväzky, ktoré dnes z dôvodu mimoriadnej situácie nie

sme schopní plniť. A vždy, keď pozriem von oknom, je uvedomenie si, že nie je kam utiecť, až hmatateľne prítomné... Zrejme väčšina z nás sa dnes pýta – prečo sme sa naposledy neobjali pevnejšie?

Jediné, čo nám ostáva, je veriť – v čokoľvek sme zvyknutí alebo pripravení veriť. Moje vedomie sa dnes upína na tých najbližších, na nekonečné debaty o tom, čo bude zajtra na raňajky, na obed a na večeru, (a na všetky ostatné nudu-zahánajúce medzi-jedlá, ktorých je viac, než je zdravé), na nekonečné filmové večery, na zúfalo potrebnú, intelektuálnu stravu v podobe home-office

a ostatné karanténne aktivity, ktoré vyžadujú minimum sociálnej interakcie. Ale najmä dúfam, že výzvy všetkých nasledujúcich dní spoločne prekonáme zdraví, aby sme sa z tohto zlého sna čo najskôr prebudili. Túto vieru v nás každý deň živí známy hlas v telefóne alebo úsmev najbližších na obrazovke počítača, ubezpečenie a povzbudivé slová, ktorými by sme nemali šetriť... Napriek tekutým pieskom melanchólie a smútku, bolestivo citelne číhajúcimi na naše najmenšie závažanie, stále sa snažíme smiať – dnes viac, než inokedy. A to je ten boj o zdravý rozum, ktorý musíme vyhrať každý deň znova.

Ako sa teda vyrovnávame s nekonečným množstvom času a obmedzenými možnosťami v karanténe? Tým šťastnejším z nás bolo umožnené v čo najväčšej miere pracovať z domu. A tak sme si kúpili domáce pekárne a aj u tých najzarytejších odporcov pečenia každý týždeň rozvoniava čerstvý chlieb. Tí húževnatejší (a silnejší) z nás majú špajzu plnú aj potrebnej múky a droždia – čo je spolu s antibakteriálnymi a dezinfekčnými prostriedkami luxus, dnes vyvážiteľný jedine zlatom (alebo dvojizbovým bytom v Petržalke). A napokon sú tu introverti, gameri, knihomoli, seriáloví závisláci a rekreační záhradkári, maliari a stavbári záhradných domčekov (alebo aspoň vtáčích príbytkov) – tí všetci dnes majú plné ruky práce so svojím celoživotným hobby, na ktoré nikdy predtým akosi nebol čas... A pokiaľ už nie je „do čoho pichnúť“ (alebo čo zjesť), vždy je tu ešte nákupné

Zdroj: Pinterest

karanténe — Ivka —

šialenstvo živene nemilosrdnou panikou, ktorá sa pokúša zmocniť, snáď, každého. Technologicky zdatnejší sú v pokúšení minúť aj výplatu, ktorú ešte nedostali, v online-nákupnej horúčke. Počas pandémie sa predsa zide aj šijací stroj, zásoba balených vôd a batérie... Tí vytrvalejší – neodbytní záhradkári, sa nevzdajú možnosti nakúpiť spolu s potravinami aj priesady muškátov na okná svojich vylepšených príbytkov – aj za cenu vyše hodinového čakania v rade pred Lidlom, minimálne dva metre od najbližšieho spolu-bojovníka o zachovanie aspoň-trochu-normálneho života.

Pri nedávnom nákupe v miestnych potravinách – vybavená rúskom a igelitovými rukavicami – som siahla po ovocí s nálepkou s čiarovým kódom na jeho šupke. Vzápätí som po približne päť minút trvajúcom zúfalom boji s avokádom nechala na nálepke aj všetky tri igelitové prsty mojich ochranných rukavíc. Srdečne som dúfala, že tento incident nikto nevidel a pani pokladníčka ma z dôvodu straty časti ochrannej pomôcky nevykáže z predajne. A pokorne som sa vybrala kúpiť rožky. Tu mi prsty vyliezajúce z roztrhanej rukavice prišli naozaj vhod – neviem, ako by som otvorila igelitové vrecúško prstami v igelitových rukaviciach bez možnosti fúknúť do neho cez ochranné rúško na ústach. A tak som sa pri pokladni v prázdnotou zívajúcom obchode s pani predavačkou iba zasmiala – avokádo s nálepkou, na ktorej ostala prilepená aj tretina mojej igelitovej rukavice, som vložila do tašky a zaplatila som bezkontaktné, kartou v holých končekoch prstov. Aj také sú novodobé nástrahy každodenného života vo svete, ktorý bojuje s koronavírusom.

Rôznorodé, uponáhľané alebo vzrušujúcimi zážitkami hýriace dni, plné ľudských tvárí sa pre mnohých z nás scvrkli na občasné prechádzky v bezprostrednom okolí domova, varenie, vytrvalé upratovanie a snahu zachovať čo najviac z normálnych každodenných aktivít

– pravidelné štúdium, prácu z domu, prezliekanie sa z pyžama a do pyžama... Ale dnes viac ako inokedy si musíme vlastným maximálnym úsilím pripomenúť obeť, ktorú podstupujú najohrozenejší z nás – tí, ktorí každý deň riskujú svoje zdravie, aby sme žili čo najnormálnejší a bezpečný život – lekári, zdravotníci, laboranti, hasiči, policajti, predavači a pracovníci v potravinách či pracovníci zásobovania... aj pri celoslovenskej iniciatíve symbolického potlesku sme im vyjadrili svoju vďačnosť a nekonečný obdiv, ktorý nás spolu s tými najdôležitejšími ľudskými emóciami spojil v kolektívnej empatii.

Do sveta, aký ho dnes poznáme, predstava hrozby globálnej pandémie alebo obmedzenie osobnej slobody nijako nezapadá. Vo svete nekonečných možností, ktorý ovláda vysoká politika, technológie, moc a peniaze, nás ilúzia slobody uväznila v každodenných, malicherných radoostiach a trápeniach, v dojme ničím neohrozenej vlády ľudstva nad prírodou. A predsa sa to stalo – všetci sme zrazu postavení pred hrozbu neviditeľného nepriateľa, podivuhodne bezmocní, plní pokory, obáv, ale aj vytrvalej ľudskej nádeje a znovu-nájdenej spolupatričnosti... Pomaly, no šokujúco trvalo sa do nás vrýva nová realita, nové pravidlá, nové samozrejmosti. Sme na strastiplnej ceste za vyliečením, ktorej koniec zatiaľ nevidieť, no už teraz vieme, že nás navždy zmení.

A možno práve preto sa to stalo. Pretože sme potrebovali to ticho a čas... vidieť svet aj taký, aký je dnes, pripomenúť si, akými potrebujeme byť ľuďmi, pripomenúť si všetky samozrejme maličkosti, bez ktorých je to ťažké, a – ochromení tichom v prázdnych mestách – načúvať samým sebe. Aby sme zajtra mohli byť lepší, zodpovednejší, ohľadupľnejší a vďačnejší. Za zdravie, za slobodu, za našich blízkych a za prírodu, ktorá nás živí, a ktorá znova našla spôsob, ako nám – vo svojej nekonečnej múdrosti a krutosti – pripomenúť svoju silu.

Ako COVID-19

mení svet

Zatvorené školy, vykúpené obchody, domáca karanténa. Aj takto to dnes vyzerá v mnohých krajinách. Spojili sme sa so Slováckmi v zahraničí, ktorí nám porozprávali svoje zážitky – o tom, čo všetko sa v iných štátoch deje alebo o ich cestách domov.

Andrea, Praha, Česká republika:

Zo začiatku prichádzali opatrenia ako zatvorenie škôl, zákaz styku ľudí nad 30 osôb, odporúčanie nosiť rúška apod. Rúška niektorí nosili od začiatku, niektorí týmito ľuďmi pohrdali, pretože opatrenia považovali za predčasné a zbytočné. Nenechali sa odstrašiť a aktuálne nariadenie je nevychádzať z domu bez neho. Skutočne sa to dodržiava, ľudia chodia po vonku s rúškami, rukavicami a dodržiavajú rozostupy medzi sebou. Sú voči sebe ohľaduplní a vo väčšine prípadov sa nariadenia dodržiavajú. Väčšinou nevychádzajú z domu, ak to skutočne nie je potrebné, a online obchody s potravinami, drogériou a lekárne sú preťažené. Často je nevyhnutné čakať aj niekoľko desiatok minút, kým sa dostanete na rad vo „fronte na nákup“.

Študenti sa, samozrejme, spočiatku tešili, že nemusia ísť do školy a odhadovali to na také dvojtýždňové prázdniny. Začali plánovať, ako sa dostanú domov, čo budú robiť počas „volna“, kam pôjdu, s kým sa po dlhom čase stretnú. To, čo

príde, väčšina z nich netušila. V momente ohlásenia vládou preto začali hromadne kupovať lístky domov a písať kamarátom, či sa uvidia. Nikomu nenapadlo, že sa denne stretávali s veľkým množstvom ľudí a ktokoľvek z nás už mohol byť nakažený a mohol to rozšíriť ďalej medzi svojich blízkych. Škola to zatiaľ zvláda dobre, okrem laboratórnych cvičení prebieha všetko normálne, len na diaľku.

Čo sa týka zákazu styku ľudí nad 30 osôb, našli sa rôzne prípady. Niektoré miesta to dodržiavali od začiatku, no našli sa aj také, ktoré to neriešili a nariadenia vlády brali ako prehnané. Naďalej sa organizovali viaceré párty (ako napr. médiami známa párty na internáte ČZU (tj. Česká zemědělská univerzita) – ta bola ale organizovaná najmä Erasmus študentmi). ... Podniky sa však postupne prispôbili a otvorili si výdajné okienko či začali jedlá rozväžať, i keď donášku predtým neponúkali. Viaceré podniky využili situáciu na prípravu projektov a akcií, ktoré plánujú uskutočniť po skončení aktuálneho stavu či na zlepšenie podniku (napr. viaceré kaviarne začali pripravovať nové recepty na koláče, organizujú sa rôzne online prednášky, ako napr. cestovateľské). I keď aktuálna situácia spôsobuje obrovské ekonomické problémy, ľudia sú vynaliezaví, kreatívni a snažia sa zo situácie vyťažiť čo najviac. Pomáhajú si, obrovské množstvo ľudí robí dobrovoľníkov a ukazuje sa pravý ľudský charakter, ktorý bol dlhšiu dobu potlačený.

Laura, Évora, Portugalsko:

Osobne som pocítila, že mám vážny problém, keď ma odmietli pustiť do lietadla, pretože som nemala rakúsky doklad alebo rezidenciu v Rakúsku. Volali sme na veľvyslanectvo, no vôbec nám to nepomohlo. Ešte pár hodín po odlete lietadla sme boli na letisku a snažili sme sa vybaviť si náhradný let, pretože zamestnankyňa aerolínií priznala, že spravila chybu, keď nás nepustila dnu. Kým som sa dostala na rad, už nezostali žiadne voľné miesta na Schwechat. Presmerovali teda môj let cez Brusel a garantovali mi, že sa dostanem do Viedne v nasledujúci deň.

Na Schwechate som si zobrala Uber, ktorým som sa chcela dopraviť k hraniciam. Po nastúpení som zistila, že si so šoférkou nerozumieme. Bola Turkyňa. Nerozumela som veľmi jej nemčine, ani ona mojej a po anglicky nehovorila. Vrela som jej, že chcem ísť na hraničný priechod do Bergu. Ona ma vzala do Kittsee, lebo nevedela, že v Bergu je hraničný priechod. Tam ma ale čakali otec s bratom v jednom aute a druhé auto, ktorým som sa mala dopraviť do karantény. Bolo však jednoduchšie s nimi odkomunikovať, aby prišli do Kittsee, ako to vysvetliť taxikárke. Snažila sa pomôcť, lenže na hraniciach je problém so signálom.

Keď teda súhlasili, že ma vyzdvihnú v Kittsee, tak som sa rozhodla vystúpiť. Umiestnila som svojich 32 kg batožiny na kraj cesty. Bola tam len malá búdka s dvomi colníkmi, ktorí sa len spýtali, či na niekoho čakám, aby ma zobral. Zazvonil mi telefón a dozvedela som sa, že už by ma mali čakať na hranici. Boli však na

inom hraničnom priechode v Kittsee. Na tom, na ktorý sa ma predtým taxikárka pýtala, či ma tam zavezie, no otec tú SMS dostal neskoro a myslel si, že som tam. Žiaden Uber nebol k dispozícii, teda som sa nemala ako dopraviť k danému hraničnému inému (tentoraz už správne hraničnému priechodu).

Už som asi trištvrte hodinu, možno hodinu, čakala na ceste. Vtedy mi zazvonil telefón, že už sú tam. Vravím, že ich nevidím. A oni, že sú za zákrutou, asi 1 km odo mňa (podľa policajtov, ktorí ich nechceli pustiť ďalej). Colníci, pri ktorých som stála, mi povedali, že k hranici je to asi 500 m. Tak som si povedala, že dobre, potiahnem 1 km kufor, čo váži viac ako pol mňa, aby nikto nemusel zostať v karanténe pre taký krátky úsek.

Tahám kufor, z ktorého mám mozole, a idem. Vidím kamene, čo označujú hranicu. Idem ďalej, okolo mňa len pole, tma a svetielka v dialke. Zrazu okolo prefičí nejaké auto, ide rovno a ja ho vidím v dialke, stále pred mnou, už malo dávno odbočiť. Volám bratovi. Posiela mi svoju pozíciu. Podľa mapy je to pešo pol hodinu z miesta, kde sa nachádzam. Ale pol hodinu bez 32 kg kufra. Som najbližšie domov, ako som bola v poslednej dobe, ale cítim, že som najďalej. Vyskakuje mi v hlave problematika utečenectva. V porovnaní s nimi mám ešte stále veľmi komfortnú, rozmaznanú európsku situáciu. Napriek tomu sa cítim zúfalo a vyčerpane. Uvedomujem si, že budem musieť asi 3 hodiny šoférovať po tom, ako sa dostanem k môjmu cieľu. Nemôžem sa absolútne vysiliť a následne spôsobiť dopravnú nehodu. Dvíham telefón a vysvetľujem, že som príliš ďaleko.

Vidím svetlá, idú smerom na Slovensko. Mávam v strede cesty, prosím, nech zastavia. Sú to dve dodávky. Prenášajú tovar, majú ísť cez Bratislavu. Ani neviem, ako som im to vysvetlila, lebo obaja šoféri boli Turci a ani jeden z nich nehovoril inak ako po turecky. Ukazujem

im na mape, kam chcem ísť, súhlasia, že ma vezmú. Kufor mám v druhej dodávke, ja sedím v prvej. Ďakujem obom šoférom. Sú naozaj milí, že ma berú. Aj keď odmaľička všetci vieme, že nemáme nasadať do bielych dodávok. Ideme, šofér si ide zapáliť a ponúka mi cigaretu z kartónu, čo vyzerá ako pašovaný. Na to, že dnu fajčí, to tam prekvapivo dobre vonia, asi tam páli vonné tyčinky, alebo niečo podobné.

Policajné majáky sú už predou mnou. Mám asi viac iskričiek v očiach ako dieťa, čo sleduje nemenej svietiaci vianočný stromček. Vystupujem, vidím otca. Je mi ľúto tých Turkov, nerozumejú policajtom. Po chvíli pochopia, že sa musia otočiť. Veľmi im ďakujem. Legitimujem sa ako občianka Slovenska. Hurá. Čakajú ma dva telefonáty, kde musím ozrejmiť, že už som v aute a vysvetliť, ako som sa k autu dostala. Neteším sa na reakcie. Nechcem si oddýchnuť, lebo mám pocit, že ak by som zastavila, čo i len na chvíľku, tak ma opustí všetká zbytková energia. Uvedomujem si, že som asi 15 hodín nebola na toalete. Konečne sa dostanem na miesto, kde mám stráviť karanténu. Som veľmi vďačná za to, že som sa mohla vrátiť na Slovensko. Od 16. marca bola zrušená prezenčná výuka a od 18. marca bola štátom nariadená povinná karanténa. Nie pre každého je však návrat domov najlepšou možnosťou, pre mojich talianskych a španielskych kamarátov je toto obdobie veľmi zložité.

Od momentu, kedy som odišla z bytu v Évore, prešlo vyše 42 hodín.

Mária, Apríliu, Taliansko:

Prvé opatrenia prichádzali cez TV, stále sa hovorilo o zákonoch, ktoré práve uzákonili. Ráno 10.marca vyšiel zákon o povinnosti zatvorenia prevádzok. Ľudia to celkom nedodržiavali, bol z toho bordel, ale už teraz po určitom čase (cca tri týždne) je situácia iná. Na začiatku to brali

dost s humorom, vážne to začali vnímať až oveľa neskôr. To už ale museli sedieť doma, pretože v mestách bola armáda. Aj teraz sa nájdu ľudia, ktorí to neberú vážne.

V strednom Taliansku, kde sa nachádzam, nepočúvame denne o toľkých ochoreniach a úmrtiach. Na severe Talianska je to dosť tvrdé a nedá sa to porovnať s ostatnými. Situácia je presne tak zlá a brutálna, ako ju vidíte v televízii na Slovensku - zdravotníci sú vyčerpaní a krematória nestíhajú.

Martin, Štrasburg, Francúzsko:

Bližšie okolie to bralo (a stále berie) s nadhľadom – čo ale neznamená, že sa nesprávajú zodpovedne. Rodina, u ktorej bývam, sa napríklad smiala na ľuďoch, ktorí húfne začali chodiť do obchodov a zásobovať sa ako pred apokalypsou. Keď som bol v obchode, tak všetci ľudia mali rúška a veľká väčšina z nich mala aj jednorazové rukavice, na chytanie nákupného košíka. Čo sa týka krajiny, záleží od ľudí, ako asi všade – niektorí to na začiatku ignorovali a pokojne si chodili robiť pikniky do parkov, iní to zase brali zodpovedne a snažili sa nevychádzať.

Približne dva týždne dozadu sa vo Francúzsku začalo šepkať o zákaze vychádzania. Ako náhle začal, celé mesto stíchlo a vyprázdnilo sa natoľko, až to vyzeralo strašidelne. Možno to je ale aj tým, že východ Francúzska je postihnutý viac ako zvyšok, tak to ľudia berú vážnejšie. Momentálne tam stále platí zákaz vychádzania, bez čestného vyhlásenia s motívom vychádzania sa človek bez pokuty nedostane ďaleko. Vychádzky sú obmedzené na hodinu, začiatok vychádzky je treba na vyhlásení napísať. Do práce sa chodiť dá, ale je odporúčaná práca na diaľku, školy sú zatvorené a všetky prednášky a materiály sú na internete.

V zdravotníctve je vyhlásený „biely plán“ – celé zdravotníctvo je mobilizované na boj proti koronavírusu. O iných opatreniach veľmi hovoriť nechcem, keďže si nimi nie som istý.

Pôvodne som sa vrátiť neplánoval, nakoniec som sa ale nechal presvedčiť a na Veľvyslanectve SR vo Francúzsku som sa informoval, ako prebieha repatriácia. Chceli odo mňa také klasické veci, ako na všetkých úradoch – meno, číslo OP, rodné číslo, potom mi poslali akurát nejaké papiere na vypísanie (potvrdenie, že sa po návrate domov podrobím testovaniu a karanténe). Pracovníci boli milí a s prehľadom znášali naše početné otázky.

V Štrasburgu som sadol na autobus, ktorý pripravilo veľvyslanectvo, a došiel som do Piešťan. Tu nás v tom hazmat obleku privítala nevlúdna pani ráznymi pokynmi, vydezinfikovala nás a poslala

bez odkladu na izbu, odkiaľ sme nemohli vychádzať. Keď nás ale prišli otestovať, to zase prišli vtipkujúci páni, ktorí boli prekvapení, že na karanténe boli všetci triezvi (smiech).

V Piešťanoch to vyzerá v pohode, je to v hoteli, sú tu troj-štvorlôžkové izby, trikrát denne nám pred dvere donesú jedlo. Obed a večera sú varené, varia vysoko nad očakávania. Jediný problém by mohli mať ľudia, ktorí sú na niečo alergickí, pretože na alergiu na jedlo sa nepýtali (a takisto ak je niekto vegetarián/vegán). Na spolubývajúcich mám šťastie, čas si krátíme pozeraním filmov a spoločenskými hrami. Skôr sa to podobá na letný tábor než na karanténu (smiech).

Alexa, Philadelphia, USA:

V USA sa to veľmi neriešilo, veď „Čína je ďaleko.“ Málo testovali, mali teda málo prípadov a nepovažovali to za hrozbu. Spamätali sa, až keď epidémia naplno vypukla v Taliansku a Španielsku. Začali viac testovať a objavili viac prípadov, preto sa vtedy aj začali zatvárať univerzity. Aj napriek postupnému zavádzaniu systematických opatrení väčšina populácie pristupovala k epidémii skôr mierne, než aby ju považovali za niečo seriózne – takmer nikto nenosil rúška, kaviarne a reštaurácie boli plné, ulice taktiež.

Prvé opatrenia, ktoré boli zavedené, boli zo strán guvernérov štátov a okresov. Napríklad guvernér okresu New Rochelle v New Yorku nariadil jeho uzatvorenie (resp. zatvorenie verejných miest, súkromných podnikov, etc. a aj zákaz odchodu a vstupu do okresu) potom, čo sa tam objavilo viac ako sto prípadov. Postupne sa uzatvárali aj iné okresy, kde sa začalo objavovať čoraz viac a viac prí-

padov. Jednalo sa najmä o okresy a tzv. „suburbs“ s bohatou populáciou, čo bolo spôsobené viacerými faktormi (napr. väčšia medzinárodná mobilita), no najmä tým, že bohatší ľudia v USA sú tí s prístupom k zdravotnému poisteniu a zdravotnej starostlivosti, keďže tá v Amerike stojí nehorázne sumy.

Druhý marcový týždeň sa moja americká univerzita zavrela a prešla na online systém. Okres, v ktorom sa nachádza, bol jedným z tých, ktoré sa čiastočne uzatvorili, keď som tam ešte bola aj ja – zatvorili reštaurácie, kaviarne a obchody, obmedzili spojenia MHD, väčšine obyvateľov nariadili home office a odporučili ľuďom zostať doma. To sa, samozrejme, nestalo, na uliciach bolo stále vidieť veľa ľudí, bez rúšok či rukavíc a definitívne nie s dvojmetrovým odstupom.

Donald Trump zakázal vstup do USA pre cestovateľov zo Schengenského priestoru. Našťastie som bola schopná sa dostať na jeden z posledných letov do

Európy a od 18. marca som doma, momentálne ešte stále v povinnej domácej karanténe. V súčasnosti je v USA niekoľkonásobne viac prípadov, v mnohých mestách kolabuje zdravotný systém, väčšina ľudí má home office. Tí, ktorí ju mať nemôžu, v mnohých prípadoch stratili prácu (a s ňou aj zdravotné poistenie, ktoré väčšina Američanov získava od svojho zamestnávateľa), kolabuje im ekonomika (ale to teraz už všade). Síce sa už v USA nenachádzam, no podľa toho, čo počúvam od známych, sa väčšina ľudí nepoučila a stále na uliciach vídať mnoho ľudí bez rúšok.

Vsevolod Piddenezhnyy, Ås, Nórsko:

Nórska univerzita vyhlásila karanténu vo štvrtok 12.03. a hneď do 14.04., čo je skoro mesiac. Okamžite sa vedelo, že to nebude záležitosť dvoch týždňov tak, ako sa to myslelo na Slovensku. Okamžite boli zrušené všetky hodiny, akcie organizované univerzitou a medzinárodnou študentskou organizáciou, mnohé predmety prebiehajú online. Zamestnanci univerzity z informačného centra poskytujú informácie o meniacej sa situácii, zabezpečili konanie online mítingov, v rámci podpory študentov taktiež občas prídu do študentského domova, aby podporili a odpovedali na vážne otázky študentov osobne.

Keď sa zavreli kaviarne, všetky pomerne rýchlo sa kaziace potraviny z okolitých podnikov boli doručené na intráky v rámci Food Sharingu. Nie je tu žiadny zákaz vychádzania von a ani rúška tu nikto nenosí (videl som zatiaľ jednu osobu). Samozrejme, ako v celom svete boli zavreté obchodné centrá, múzea atď. Zrušené všetky podujatia v rámci celej krajiny. Medzinárodne letiská a hranice sú stále otvorené a je zabezpečená dodatočná kontrola v rámci bezpečnostných opatrení. Neodporúča sa niekam cestovať, počet autobusov a vlakov bol zredukovaný.

Andrea, Northampton, Spojené kráľovstvo:

Zo začiatku premiér odmietal akékoľvek opatrenia a vyhlasoval, že je potrebná kolektívna imunita. Proti nemu sa vzniesla veľká vlna kritiky verejnosti a odborníkov a musel pristúpiť na rovnaké opatrenia ako sú v EÚ. Myslím, že sa snažil vyhnúť tomuto stavu, pretože vedel, ako Briti zareagujú a bol obvinený, že podporuje len záujmy korporácii.

Briti začali rabovať obchody, väčšina vyzerať ako po nájazdoch Vikingov. Niektorí pred nimi stoja už o šiestej ráno. Už niekoľko dní sa nedá kúpiť toaletný papier alebo vajcia. Je to problém hlavne pre ľudí, ktorí stále chodia do práce a nemajú možnosť si ísť nakúpiť, alebo pre dôchodcov, ktorí prichádzajú taxíkmi. Jedna zdravotná sestra šla po dvanásťhodinovej zmene do obchodu a keď videla, že v ňom nič nie je, na mieste sa rozplakala. Situácia sa po dvoch týždňoch zlepšuje, ale rady ostávajú. V práci sme sa o tom rozprávali a tento problém nie je nikde, ani v Poľsku alebo Rumunsku. Museli sme zrušiť 70% produkcie, keďže vyrábame produkty s krátkou dobou spotreby, o ktoré momentálne nie je záujem. Firma Heinz, ktorá vyrába konzervy, musela pridať dve zmeny, keďže nestíhajú pokryť dopyt.

Zavreté sú aj kostoly. Keď som v nedeľu šla na omšu, farár ma poslal preč, nikto sa tam nesmel zdržiavať. Von okolo kostola stáli veriaci a modlili sa pri ňom. Vyzeralo to ako pri Múre nárekov.

Je nutný dvojmetrový odstup. Policajti začínajú ráno kontrolovať, kam idete. V Liverpoole a Birminghame sú výstavné haly prerobené na nemocnice.

(rozhovory sú vedené k 04.04.2020)

—Kedy, keď nie teraz?— Stani—

Slovné spojenie „byť pánom svojho času“ nabralo v posledných dňoch, teda už týždňoch, úplne nový význam. Nevie, aký je dnes deň, víkend už neexistuje, každý deň mám sobotu. Napísala by som nedeľu, ale v nedeľu sa nezvykne pracovať, a to v mojom prípade nehrozí. Moji rodičia majú o dištančnej výučbe trochu inú predstavu ako ja. Bohužiaľ, alebo teda chvalabohu, lebo takto mám aspoň zaručený pohyb na čerstvom vzduchu a posilku zadarmo a.k.a. domáce práce a život na dedine. Ale nie o tom chcela...

Ja som diárový typ človeka. Určite to poznáte. Čo nemám v debilníčku, často zabudnem. Fungujem takto už roky, prispôsobujem milované veci povinnostiam a naopak. Ale teraz žijem nepoznaný život. Ani neviem, kde ten svoj diárík mám. Zrazu nepotrebujem ráno stihnúť prísť do labáku. Môžem si rozvrhnúť povinnosti podľa seba. Konečne!

Práve teraz je ten správny čas na dlho odkladané veci. Na presne „TO“ na čo som nikdy nemala čas, ale vždy som to chcela stihnúť a zažiť. Urobte si zoznam prianí, TO DO LIST, aby vám pripomínal, že stále sa je na čo tešiť.

Využite tieto chvíle na sebarozvoj. Internet je plný online kurzov z rôznych oblastí. Navyše, mnohé z nich sú teraz v ponuke zadarmo, aby vám spríjemnili tieto korona časy

- Upracte si v skrini, a možno aj v živote.
- Niektoré veci je jednoducho lepšie nechať v minulosti a pohnúť sa dopredu.
- Nájdite neprečítané knihy. Niekedy vás prekvapí aj knižka, ktorú ste v minulosti odložili. Ak predsa len túžite po niečom novom, vyskúšajte e-knihy. Aj tie sa dajú nájsť na stiahnutie zadarmo v rámci benefitov počas karantény.
- Maľujte. Áno, táto činnosť z detstva by nemala ostať úplne zabudnutá. Dost bolo stresového maľovania vytlačených prednášok a učebníc. Skúste aj iný papier.
- Chodte na prechádzku. Pomáha to. Čerstvý vzduch je najviac.
- Užite si pocit, že konečne nespíte na intrákovej posteli a o kúpeľňu sa delíte (už len) so svojou rodinou.
- Navarte. Už nemusíte jesť v jedálni, ani čakať kedy bude voľná kuchynka na intráku. Čaro domácej kuchyne sa oplatí nájsť aj po rokoch. Pre neskúsených je to ideálna príležitosť, získať nenahraditeľnú zručnosť do života.
- Skúste upiecť tradičné koláče, ktoré majú komplikovanú prípravu (predsa v labáku „varíte“ zložitejšie veci).
- Vytriedte staré učebnice a zošity. Niektoré kúsky ešte môžu poslúžiť mladším kolegom a vám ušetriť miesto.
- Navrhnite si denný režim. Ako by ste chceli aby vyzeral ideálny deň? Teraz je ideálny čas si ho napláňovať podľa seba bez toho, aby ste sa museli presúvať niekde MHD či stihnúť vlak.

Možností je veľa a každý má iné predstavy o tom, ako bude využívať práve ten svoj čas. Dôležité je naplniť tú svoju predstavu a hľadať najlepší spôsob „prežitia karantény“. Nevieme, kedy sa vrátíme späť do bežného života, ale tieto chvíle môžeme využiť na to, aby ten náš nový „starý“ život bol lepší, spokojnejší a šťastnejší.

=Spoved' študentov=-Luc=-

Písal sa 08. marec 2020. Hodiny odbýjali 17:29, keď sa to stalo. Minútu pred pol šiestou večer sa nám všetkým zmenili životy v mihu sekundy. Z uponáhľaného stereotypu sa zo začiatku stala beznádej. Zármutoč nad zničenými plánmi, projektami... Najprv len na pár dní, no potajme sa v nás rodil pocit, že to potvrdí oveľa, oveľa dlhšie. Mňa samú v prvé momenty zaplavili ohňostroje pocitov, no taktiež ma posadla nezvyčajná zvedavosť. Chcela som vedieť, aké boli prvé dojmy ostatných študentov FCHPT.

Interakcia so sociálnymi sieťami je významnou súčasťou nášho každodenného života, a preto niet divu, že väčšina sa túto správu dozvedela od spolužiakov, známych alebo dokonca cez príspevok na stránke STU. Veľa z nás žilo v pokojnom nevedomí, kým s touto novinkou nezazvonil telefón alebo po ceste na internát sa neozývali rozhovory ostatných spolucestujúcich. A aké boli prvé dojmy na začiatok dištančnej výučby?

Popravde, bolo to na spadnutie, viac-menej som očakávala, že sa niečo bude diať. Sledovala som situáciu dlhodobo a bolo už len otázkou času, kedy kompetentní pristúpia k adekvátnym opatreniam. Bola som v celku rada, prišlo mi to správne a zodpovedné.

Mária, I-RTP

Neverila som tomu najskôr. Potom som sa celkom potešila, že nemusím nikam cestovať a môžem zostať doma. Avšak, neskôr som si uvedomila, že zameškané učivo bude potrebné dobiehať a možno sa predĺži semester a uberie nám z leta...

L, CHEMAT

Úprimne, začala som nadávať so slzami v očiach, čo bude ďalej... pred očami mi prebehlo všetko, čo sa chystalo na najbližšie týždne: práca, škola, diplomovka, akcie na škole... a aj moja plánovaná cesta na Kapverdy a Maltu

Anonym, 2.ročník ING

Zmätoč, nevedel som, či mám plakať alebo sa smiať.

Miti, CHI

V momente, keď som sa to dozvedel, som telefonoval s kamarátkou, ktorá navštevuje UK. Vtedy sme obidvaja pociťovali obrovský nával šťastia a úľavy. No, neskôr nám postupne došlo, akú daň si vyberie tento náš „voľný“ čas a pocit šťastia sa veľmi rýchlo pominul.

Marek, CHEMAT

Bola som strašne nahnevaná a rozzúrená, pretože je to Bc. ročník a človek si potrebuje merať veci na bakalárku a dúfa, že školu dokončí, keď už je to tak blízko... v tom som sa ešte dozvedela, že keď prídem domov, nemôžem sa stretnúť ani s mojím priateľom (24), pretože mu to rodičia nedovolili – som potenciálna nákaza, čo ma nahnevalo ešte viac, lebo mi to vzalo posledný kúsok istoty.

Naty, CHEMAT

Dalo sa to čakať...a potom som si spomenul, že za tie (už vtedy som vedel, že MINIMÁLNE) dva týždne bude výzvou, udržať si tempo z prvých týždňov semestra a že medzičasom asi z neprítomnosti ľudí v mojom živote možno už definitívne zošaliem. Preto sa budem snažiť udržať sa/zlepšiť si fyzickú kondíciu... a taktiež budem prokrastinovať, veľa, veľa prokrastinovať.

Martin, CHEI

Mierná panika, pretože som mala v škole rozrobené experimenty na bakalársku prácu.

Miška, BIOT

Rozpačitosť až hnev. Do dvoch dní som ochorela a pochopila, že naše štúdium nie je prvoradé. Okrem COVID-19 je dosť rozšírená aj chrípka, ktorá celej situácii nepomáha. Treba ten čas stráviť rozumne doma alebo v prírode.

Anonym, B-CHEMAT

Zmiešané, či je to ozaj správne, dať všetkých študentov do vlaku a poslať ich domov alebo nie. Zo školského hľadiska to bude náročné, dobehnúť tento výpadok. Hlavne slabší a priemerní študenti budú mať problém sa znova rozbehnúť.

Kuco, ODCP

Chytila ma panika - zatíkol som doma okná, aby mi davy, rabujúce domácnosti kvôli múke a ryži, nemohli vykradnúť kuchyňu. Prepočítal som zásoby zaváraných uhoriek a vytvoril som plán prídelov pre našu domácnosť na čas štrnásť dní, ktoré by sme boli v karanténe. V pondelok ráno som rozbil prasiatko a vykúpil som sklad v Kauflande. Trebalo jednať rýchlo... Teraz vážne, prvá myšlienka bola, samozrejme, úplne iná ako študenta onakej fakulty na Slovensku - nechcem, síce dva týždne prázdnin, ale následné týždne v škole budú plné zábavy a potešenia. S časom prišli aj myšlienky, že možno semester už aj skončil a že na FCHPT možno ostaneme nedobrovoľne aj o rok dlhšie, ak situácia nedovolí náš víťazoslávny comeback na fakultu. Čas ukáže.

Anonymus Prime, I-CHEI

Úplne prvý bol asi: „Fú, a čo teraz s bakalárkou?“ Potom prišlo to viac optimistické, keď som otvoril zoznam dôležitých, neurgentných (bohužiaľ, niektorých aj urgentných) úloh, ktoré sa kopili v mojom zozname už pár rokov, čakajúc na splnenie. Konečne mám na ne čas! :D

Marek W., B-AIMCHP

Bola som smutná a nahnevaná a doteraz mám obavy, ako budeme doháňať zameškané učivo, keďže sa poznám a samoštúdium je u mňa utópia.

Zuzana, B-CHEMAT

Najprv som sa pýtala otázku prečo. Otázku vystriedal strach, ako to bude počas tých dvoch týždňov vyzeráť a tým pádom, aké bude skúškové s vymieškanými týždňami, ale beriem to už ako nevyhnutnosť k tomu, aby sa ďalej nešírila.

Monika, AIMCHP

Pocítila som trochu strach kvôli vážnosti situácie, nakoľko som si uvedomovala, že univerzita musela mať veľmi opodstatnené dôvody pre také radikálne riešenie.

Vero, BIOT

Najprv som sa cítila ako dieťa na základnej škole, ktoré nemôže ísť do školy, lebo veľa nasnežilo. Potom začali spolužiaci stresovať, aké to potom bude, čo zápočty a podobne, tak ma dobrý pocit rýchlo prešiel. Ale konečne budem spať. Ja budem toľko veľa spať!

Sandy, B-CHEMAT

V prvom momente som bola zmätená a nevedela som, čo to pre nás presne znamená. Zrazu sa to začalo riešiť vo všetkých skupinách medzi senátormi aj členmi študentského spolku. Myslím, že nastal trochu zmätok, keďže nikto nevedel presné podmienky. Ak mám byť úprimná, ja som to očakávala a mala som v hlave myšlienku, že k tomu môže prísť. Rozhodla som sa ísť lyžovať na Chopok. Boli sme tam od stredy do piatku a vo štvrtok sme sa dozvedeli, že od 13.03. zatvárajú lyžiarske strediská, to bol šok. Okrem toho som sa vo štvrtok dozvedela, že sestrinu spolužiačku v ten deň brala sanitka, aby ju otestovali na COVID-19. Táto dievčina bola chorá v pondelok v škole, v kontakte s mojou sestrou, s ktorou som potom bola v kontakte ja.

Kristína, POVYKO

Síce je to asi nepochopiteľné, ale úplne prvý bol smútok, lebo som už bola tak nastavená, že tieto mesiace je proste škola, a chcela som sa učiť nové veci a úprimne si povedzme, samoštúdium je negatívna úroveň štúdia, takže vedela som, že to asi príde, ale bolo mi to trochu ľúto, lebo predsa len v tej škole sa človek musí niečo naučiť, aj keď len sedí na tej prednáške, zato doma sa dobrovoľne učí ťažšie.

Simča, CHI

(Odpovede sú vedené ku 30.03.2020)

Čítanie v čase karantény

Reštaurácia The Hills

Reštaurácia The Hills je miesto, dýchajúce neskutočnou históriou. Kam ľudia obyčajne, tak ako do ďalšej inej reštaurácie, chodia na obed či večeru alebo raňajky, niektorí len na kávu. A predsa je tak neobyčajná, s trochou bizarna a nekonvenčná. Vždy plná ľudí, čo stále niečo robia. Prvým dojmom jednoduchá, no v hĺbke taká rozmanitá. Človečina je výnimočná, i keď sa zdá prostá. A práve veľdielo Matiasa Faldbakkena je bezpochybným dôkazom, že zdanie niekedy skutočne klame. Človek človeka pozoruje, vždy nás niekto vníma a jeden vidí viac. Obyčajný okoloidúci, kupec, obchodník, stavec či dieťa, i ten čašník v reštaurácii spozoruje, čo človek nechce ukázať. Táto kniha, plná premýšľania, sarkazmu a vnímania, je presne tým, čo sama tvrdí, že jednoduchosť nemusí byť tak jednoduchá.

Vzdelaná

Niekedy dokáže byť tvrdohlavosť taká silná, že pri naša utrpenie iným, často milovaným. Je smutné, keď sú naše presvedčenia, že konáme správne, tak nesprávne. A toto nie je súčasťou zlého, to len človek nevníma, ako má. Ale posadnutosť a láska k sebe nepatria, alebo sa mýlim? Láska má byť slobodná a sloboda je nutnosť. Kniha Tary Westoverovej je silným rozprávaním jej samotnej o tom, aká bola jej cesta za šťastím plná bolesti. Ako sa oslobodila. Tak je, že naše túžby musia byť skutočné, hoci je potrebné niečo obetovať. Ona tiež musela, aby vzlietla. A je vzdelaná, tak ju na chvíľu nechajme rozprávať.

Dobytie Mesiaca

Kniha Dobytie Mesiaca je iná ako som zvyknutá čítať, a predsa som si ju oblúbila. Je o neuveriteľnej ceste na miesto s rôznymi odtieňmi šedej. Cesta, ktorej súčasťou sú mnohí a ktorej súčasťou sa pri čítaní stávame i my sami. Sám Gagarin nás všetkých pozval hľadiť na Zem z kozmu. A v júli 1969 sa Neilovi Armstrongovi ako prvému podarilo pozeráť na našu planétu z Mesiaca. Za všetkým veľkým, čo ľudská bytosť dosiahne, stojí obrovská cesta a tá nie je cestou iba jediného človeka, ale mnohých ďalších, vďaka ktorým sa dosiahne cieľ. Potom je pravda, že človek človeka potrebuje. A ja potrebujem aj takéto knihy, my všetci.

Prečo sú dánske deti šťastné?

Toto som nečakala, že sa mi bude tak páčiť. Niekedy je predsa len fajn opustiť to svoje a dať priestor inakším knihám, aj tejto. Nenáročné čítanie, ktoré obohacuje, necháva sa zamyslieť, učí pochopeniu čohokoľvek a kohokoľvek, ľudskosti a láskavosti. Dala som to za pár hodín a ešte sa k nej párkrát isto vrátim, že je súčasťou mojej knižnice, ma teší obrovsky. A nie je to iba pre rodičov, ale aj učiteľov, akékoľvek authority, ľudí, čo ich baví iná kultúra a nakoniec pre každého jedného človeka, ktorý chce mať rešpekt a byť tolerovaný, no a to vlastne chceme všetci, či?

Úžasná Zemeplocha

Na Zemeploche je neskutočne veľa mágie a pozoruhodne veľa zaujímavých tradícií. Jednou z nich je aj zrod mágov. Magickú moc dostane ôsme dieťa ôsmeho syna a aj to dieťa musí byť synom. Dievčat sa tento zvyk netýka. Až kým sa nestane omyl – starý mág daruje svoju moc ôsmemu dieťaťu ôsmeho syna bez toho, aby si overil, či ide o chlapca. Vďaka tomu sa začína boj malej Eskariny, kedy musí dokázať, že aj žena môže byť mágom a môže študovať.

-tini-

Na slovíčko sme pozvali ďalšieho člena školského florbalového tímu a jedného zo zakladateľov Esportu na STU, Meliho. V rozhovore nám Martin Meliška (2. ročník, AIMCHP, FCHPT) potvrdí, že nie je len šikovný florbalový univerzál, ale aj výborný organizátor a programátor.

Čo ťa viedlo k založeniu Esport na STU?

Ako malý chlapec som sa dostal k elektronickým hrám, keď som chodil ku kamarátom hrať NHL na PlayStation alebo rôzne hry na PC. Vtedy som to bral ako zábavu, niečo nové, akúsi formu odreagovania. Nakoľko som od malička aktívne športoval, vždy som bol súťaživý typ. Koncom základnej školy som viac začal sledovať esportovú scénu - vtedy ešte legendárny Counter Strike 1.6, ktorý, verím, že pozná väčšina z nás už len z počutia. Práve pri tejto hre som prvýkrát začal registrovať niečo ako pro-

fesionalný esport. V tom čase som sa stal adminom na jednom serveri práve v 1.6ke. Mal som možnosť pomocou internetovej platformy (twitch) sledovať rôzne turnaje po celom svete a sledovať najlepších hráčov. Fascinovalo ma, na akej úrovni sú a čo všetko dokážu urobiť. Postupom času sa všetko začalo hýbať extrémne rýchlym tempom a čoraz

viac sa to začalo podobáť na „klasické“ športy, ako sú hokej, futbal,... . Tímy majú vlastných trénerov, mentálnych trénerov, analytikov, trénujú niekoľko hodín denne - naozaj sa dá povedať, že ide o plnohodnotný šport. Neskôr na strednej škole som sa dostal k hre League of Legends, na ktorú ma nahovorili spolužiaci. Pri tejto hre som ostal dodnes, a práve túto hru mám na starosti v našej organizácii, okrem iných vecí. Počas štúdia na vysokej škole bolo čím ďalej, tým menej času na aktívne hranie. Dokonca som dlhú dobu nehrával. Avšak, sledoval som dianie na profesionálnej zahraničnej scéne. Pred nejakým časom som si všimol, že jeden môj známy, Bc. Anton Cvik, hľadá ľudí, ktorí by mali záujem vytvoriť esportovú organizáciu na STU. Znelo to, ako výborný nápad, keďže som sa s touto myšlienkou pohrával sám už nejaký čas. Postupom času, popri školskej vyťaženosť som na to akosi zanevrel a ostalo to len vo fáze uvažovania. Nakoľko som nemal veľa možností, ako to realizovať svojpomocne, neváhal som a hneď sme sa stretli s Tónom a Martinom Bachratým. Na prvom stretnutí sme sa dohodli, aké máme predstavy a ako by to malo vyzeráť. Práve my traja sme zakladateľmi organizácie Esport STUBA. Začali sme hľadať ľudí do tímov a ľudí, ktorí by nám pomohli s chodom organizácie. Na náš prvý meetup prišlo cez 60 ľudí a organizácia bola na svete.

V akých športoch sa dá súťažiť a ako sa darí tímom STU?

Naša organizácia zastrešuje v podstate všetky hry, v ktorých momentálne prebieha súťaž alebo turnaj. Naše tímy hrajú dve univerzitné ligy, a to 3E ligu a Unicup. Veľmi dobré výsledky zaznamenávajú naše reprezentačné tímy, ktorým sa v hrách, ako je CS: GO a League of Legends, ešte nepodarilo prehrať. V týchto dvoch hrách máme po tri tímy a v hre Dota2 až štyri. V súčasnosti prebieha aj turnaj Y-games Home, ktorý podporuje boj proti COVID-19. Na tomto turnaji sa zúčastnil aj náš spolužiak z fakulty, Ľuboš Hečko, ktorému sa podarilo kvalifikovať z vyše päťsto účastníkov do hlavného turnaja, kde sa mu podarilo umiestniť okolo 30-teho miesta. Jeho umiestnenie hodnotíme veľmi

Zdroj obrázkov: Martin Meliška

pozitívne, nakoľko Ľuboš doposiaľ nemal s podobnými esportami žiadne skúsenosti.

Ako prebieha samotný zápas?

Samotný zápas prebieha rovnako, ako pri „normálnych“ športoch. Postavia sa proti sebe dva tímy, poprípade jednotlivci, a zvíťazí ten lepší (smiech). Všetko samozrejme závisí od hry, ťažko sa to všeobecne vysvetľuje.

Čo všetko ponúka vaša organizácia?

To, že sme esportová organizácia, neznamena, že sa sústreďíme len na hranie hier. Ponúkame hráčom možnosť, zlepšovať sa v hraní, učíme ich, ako správne vystupovať na internete, pracovať v kolektíve a vychádzať so svojimi spoluhráčmi. Takisto členov organizácie zapájame do množstva aktivít – organizovanie rôznych podujatí, získavanie PR skúseností, zlepšovanie sa v editovaní či v grafike,... Je toho naozaj veľa a dá sa povedať, že kto má záujem, chuť pracovať a získavať rôzne skúsenosti, v našej organizácii si miesto určite nájde.

Aké sú tvoje ciele v Esporte?

Herné ciele už, veru, nemám, keďže nepôsobím v žiadnom tíme. Nemal by som čas na organizáciu a celkový chod samotnej organizácie tak, ako je potrebné. Samozrejme, mohlo by tam dôjsť aj ku konfliktu záujmov, kedy by som mohol chcieť seba pretlačiť do lepšieho tímu na úkor lepších hráčov tak, ako sa to deje na Slovensku vo viacerých športoch. Tomu som sa chcel vyvarovať, nakoľko som zástanca fair play, čo je vo mne zakorenené najmä z predošlého aktívneho hrania hokeja, keď som bol mladší. Čo sa týka tímových cieľov, je samozrejmosťou, že chceme byť najlepšími, vyhrať všetko, čo sa dá. Ak by som mal mať inakšie ciele alebo nejaké bočné úmysly, ani by som do toho nešiel, nemalo by to význam. Čo sa týka cieľov organizácie, tam by

som chcel, aby sa vytvoril práve taký priestor pre hráčov esportu, aby sa mohli vyvíjať a zlepšovať aj popri štúdiu, čo je našou prioritou. Od nikoho nevyžadujeme, priam naopak apelujeme na svojich hráčov, aby nepovyšovali záujmy organizácie a hier nad ich štúdium, ktoré je prvoradé v každom smere. Rovnako by sme chceli dostať univerzitný a taktiež aj celkový esport viac do povedomia na Slovensku. Vo svete sú totiž bežné univerzitné esportové organizácie, ktoré sú na veľmi dobrej úrovni a tešia sa veľkej popularite aj pomedzi esportovo-neaktívnych hráčov a ich fanúšikov (smiech).

Na záver by som chcel poďakovať za rozhovor a dodať, ak by sa ktokolvek ku nám chcel pridať, tak nemusí váhať a môže nás rovno kontaktovať, buď na emailovej adrese esportstuba@gmail.com, na našej FB stránke <https://www.facebook.com/EsportSTUBA>, alebo pokojne aj mňa osobne.

Prehľad výsledkov prvého univerzitného Esport duelu zo 04.marca 2020:

CS: GO (BO3)

STU vs. EUBA

stav: 2 : 1

LOL (BO1)

Semifinále:

STU2 vs. EUBA

stav: 0 : 1

STU1 vs. APZ

stav: 1 : 0

Finále:

STU1 vs. EUBA

stav: 1 : 0

Hearthstone (BO5)

STU vs. APZ

stav: 3 : 2

Hlavolamy

Žiarovky

Nachádzaš sa v miestnosti s 3 vypínačmi, každý z nich patrí práve jednej „klasickkej“ žiarovke v stolnej lampe vo vedľajšej miestnosti. Všetky žiarovky sú vypnuté. Z jednej miestnosti do druhej nevidno. Ako zistíš, ktorý vypínač patrí ku ktorej žiarovke, ak do miestnosti so žiarovkami smieš vstúpiť iba raz?

Výťah

Jeden muž žije na desiatom poschodí. Každý deň ide do práce výťahom. Ale keď sa večer vracia, vyvezie sa na siedme poschodie výťahom a potom sa prejde pešo po schodoch na desiate poschodie. Priamo na desiate poschodie ide výťahom, iba ak je ešte niekto s ním vo výťahu, alebo ak v ten deň pršalo. Prečo?

Prvky

Prvky v miske sa delia každú minútu na dva, z ktorých každý má rovnaký objem ako ten pôvodný. Miska bola plná o 12.00. Kedy bola z polovice plná?

				6		5		
8	6	5	4	2		1		
	9			5			2	3
	4	2		9				1
9		7				3		8
3				1		2	4	
5	2			8			7	
		6		7	9	4	3	2
		9		3				

Patriš medzi 2% ľudí?

Túto logickú hádanku údajne vymyslel Albert Einstein a vraj ju 98% ľudí vôbec nevyrieši.

Pred sebou máme päť domov vedľa seba, pričom každý má inú farbu. V týchto domoch žije päť ľudí rôznych národností. Každý z nich chová iné zviera, rád pije iný nápoj a fajčí iné cigarety. Kto chová rybičky?

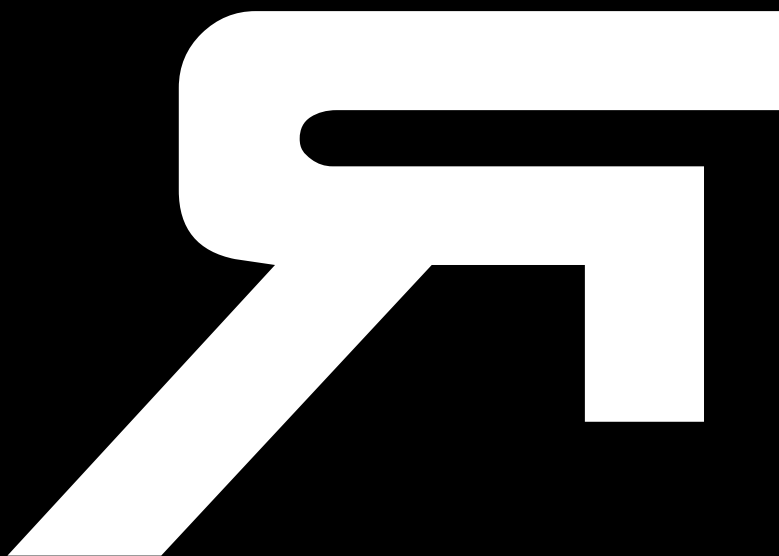
1. Brit býva v červenom dome.
2. Švéd chová psa.
3. Dán pije čaj.
4. Zelený dom stojí hneď vľavo od bieleho.
5. Majiteľ zeleného domu pije kávu.
6. Ten, kto fajčí Pall Mall, chová vtáka.
7. Majiteľ žltého domu fajčí Dunhill.
8. Človek z prostredného domu pije mlieko.
9. Nór býva v prvom dome.
10. Ten, kto fajčí Blend, býva vedľa toho, kto chová mačku.
11. Ten, kto chová kone, býva vedľa toho, kto fajčí Dunhill.
12. Ten, kto fajčí Blue Master, pije pivo.
13. Nemec fajčí Prince.
14. Nór býva vedľa modrého domu.
15. Ten, kto fajčí Blend, má suseda, ktorý pije vodu.

Zdroj: brainden.com

		1						
		7	1		2		9	
2				3	9	6		
				9		1	2	
9				7				5
	3	8		5				
		5	4	1				8
	4		8		3	2		
						4		

Radikal

*Svet **stíchol**.*

Pustou krajinou ženie sa ostrý mráz.

Odpusť nám, šepceme do vánku.

Lúbiť ťa, dovol' nám.

Utrápiť nás nenechávaj.

Zrazu všetko márne sa zdá.

Ešte nás nezatracuj, neodchádzaj a

Melódiu svoju krásnu znovu vyhrávaj.